РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

13 март 2008 година *

По дело C-446/05

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Tribunal de première instance de Bruxelles (Белгия), който е компетентен за разглеждането на дела за леки престъпления, с акт от 7 декември 2005 г., постъпил в Съда на 14 декември 2005 г., в наказателното производство срещу

Ioannis Doulamis

в присъствието на:

Union des Dentistes et Stomatologistes de Belgique (UPR),

Jean Totolidis,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н C. W. A. Timmermans, председател на състав, г-н K. Schiemann, г-н J. Makarczyk (докладчик), г-н J.-C. Bonichot и г-жа C. Toader, съдии,

* Език на производството: френски.

генерален адвокат: г-н Y. Bot,
секретар: г-н R. Grass,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Doulamis, от адв. E. Koeune, avocat,

— за белгийското правителство, от г-жа A. Hubert, в качеството на представител,

— за италианското правителство, от г-н I. M. Braguglia, в качеството на представител, подпомаган от г-н P. Gentili, avvocato dello Stato,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н F. Arbault, както и от г-жа O. Beynet и г-жа K. Mojzesowicz, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 22 ноември 2007 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 81 ЕО във връзка с член 3, параграф 1, буква ж) ЕО и член 10, втора алинея ЕО.

2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство срещу г-н Doulamis, зъботехник, за нарушение, от една страна, на правната уредба относно упражняването на зъболекарската професия и упражняването на лекарската професия, а от друга страна, на законодателството относно рекламата в областта на денталната медицина.

Правна уредба

3 Член 3 от Закона за рекламата в областта на денталната медицина от 15 април 1958 г. (*Moniteur belge* от 5 май 1958 г., стр. 3542, наричан по-нататък „Законът от 15 април 1958 г.“), санкционира поведението, нарушаващо член 1 от посочения закон, който е формулиран по следния начин:

„Не може да се извършва, пряко или непряко, каквато и да е реклама за лекуване или осигуряване на лечение от квалифицирано или неквалифицирано лице в Белгия или в чужбина на заболявания, наранявания или аномалии на устната кухина или на зъбите, по-специално чрез витрини или чрез табели, надписи или пана, които могат да доведат до заблуждение относно законния характер на обявената дейност, чрез проспекти, листовки, каталози и брошури, чрез пресата, радиото и киното, чрез обещаване или предоставяне на облаги от всякакво естество, като например отстъпки и безплатен транспорт за пациентите, или чрез посредничеството на търговски агенти или представители

Не представляват реклама по смисъла на настоящия член дейността на клиниките и поликлиниките, които имат договор със здравноосигурителни каси, свързана с информиране на техните членове за дните и часовете за консултации, имената на даващите консултации и настъпилите във връзка с тях промени.“

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

4 От акта за препращане е видно, че срещу г-н Doulamis е образувано наказателно производство, по-специално за публикуването в телефонен указател на реклама за Дентална лаборатория „Jean DOULAMIS“ и Дентална клиника „Jean DOULAMIS“ — реклама, забранена със Закона от 15 април 1958 г. Едната от рекламните брошури е публикувана на страниците, посветени на денталните лаборатории, а другата — на страниците, посветени на клиниките по дентална медицина. Тези брошури съдържат обективна информация като предлаганите услуги, адреса, телефонния номер и работното време на двете заведения.

5 Пред препращащата юрисдикция г-н Doulamis посочва, че рекламата е необходим инструмент за свободната икономическа конкуренция. Като изтъква разпоредбата на член 10 ЕО във връзка с член 81 ЕО, той се позовава на Решение от 21 септември 1988 г. по дело Van Eycke (267/86, Recueil, стр. 4769), като твърди, че предвид задължението на държавите-членки да не приемат или запазват в сила мерки, които могат да премахнат полезното действие на правилата на конкуренцията, приложими за предприятията, наказателното производство срещу него относно рекламата в областта на денталната медицина е лишено от основание.

6 В това отношение г-н Doulamis поддържа, че с оглед на дейността, упражнявана в денталната клиника, на която е собственик, последната отговаря на критериите на понятието „предприятие“ по смисъла член 81 ЕО, който се прилага за представителите на свободните професии. Препращащата юрисдикция е склонна да приеме, че подсъдимият е действал във връзка с упражняването на свободна професия, както и в качеството на лице, което стопанисва денталната клиника и е неин собственик.

7 Споменатата юрисдикция посочва, че разглеждането на член 3, параграф 1, буква ж) ЕО във връзка с член 10, втора алинея ЕО и член 81 ЕО предполага, че държава-членка не може да приема или запазва в сила мерки, които могат да влияят неблагоприятно на полезното действие на правилата на конкуренцията, приложими за предприятията.

8 В това отношение препращащата юрисдикция установява, че не е изключено разпоредбите на Закона от 15 април 1958 г. да могат да поставят под въпрос свободата на търговията между държавите-членки, доколкото биха могли да навредят на постигането на целите на единен пазар между тези държави.

9 Според препращащата юрисдикция, която се позовава в това отношение на точка 89 от заключението на генералния адвокат Jacobs по случая, по който е постановено Решение от 12 септември 2000 г. по дело Pavlov и др. (C-180/98—C-184/98, Recueil, стр. I-6451), предвид разнородността на свободните професии и присъщите характеристики на пазарите, на които те се упражняват, е необходимо да се преценява за всеки конкретен случай дали ограничение, наложено на свободата на действие, действително води до ограничаване на конкуренцията по смисъла на член 81 ЕО на съответния пазар, евентуално като се имат предвид други разпоредби на Договора за ЕО, като членове 152 ЕО и 153 ЕО, съответно относно закрилата на общественото здраве и на потребителите.

10 На последно място, препращащата юрисдикция отбелязва, че от доклада на Комисията на Европейските общности от 9 февруари 2004 г. относно конкуренцията в сектора на свободните професии [COM(2004) 83 окончателен] е видно, че ограниченията в областта на рекламата в този сектор представляват нарушение на свободната конкуренция.

11 При тези условия Tribunal de première instance de Bruxelles решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Следва ли член 81 ЕО във връзка с член 3, параграф 1, буква ж) ЕО и член 10, втора алинея ЕО да се тълкува в смисъл, че не допуска национален закон, в настоящия случай [Законът от 1958 г.], да забранява (на всички лица и) на лицата, предоставящи дентални услуги в рамките на упражняването на свободна професия или на работа в кабинет по дентална медицина, да правят, пряко или непряко, каквато и да е реклама в областта на денталната медицина?“

По преюдициалния въпрос

По допустимостта

12 Белгийското и италианското правителство изразяват съмнение относно допустимостта на настоящото преюдициално запитване.

13 В това отношение следва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на въведеното с член 234 ЕО сътрудничество между Съда и националните юрисдикции само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени, предвид особеностите на делото, както необходимостта от преюдициално заключение, за да може да постанови решението си, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно след като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на общностното право, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. Решение от 13 март 2001 г. по дело PreussenElektra, C-379/98, Recueil, стр. I-2099, точка 38 и Решение от 19 февруари 2002 г. по дело Arduino, C-35/99, Recueil, стр. I-1529, точка 24).

14 При все това при изключителни обстоятелства Съдът е длъжен да разгледа условията, при които е сезиран от националния съд, за да провери собствената си компетентност. Отказ на Съда да се произнесе по зададен от национална юрисдикция преюдициален въпрос е възможен само когато е съвсем очевидно, че искането тълкуване на общностното право няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или когато Съдът не разполага с необходимите фактически и правни елементи, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. по-специално Решение по дело Arduino, посочено по-горе, точка 25 и Решение от 21 февруари 2008 г. по дело Part Service, C-425/06, Сборник, стр. I-00897, точка 34).

15 Никое от тези условия обаче не е изпълнено в настоящото дело.

16 Всъщност следва да се отбележи, че актът за препращане определя фактическата рамка и националната правна уредба, в която се вписва поставеният въпрос. Освен това препращащият съд посочва точните причини, поради които е несигурен относно тълкуването на общностното право и счита за необходимо да постави преюдициален въпрос на Съда.

17 Следователно се налага заключението, че преюдициалното запитване на Tribunal de première instance de Bruxelles е допустимо.

По съществото на спора

18 С въпроса си препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали член 81 ЕО във връзка с член 3, параграф 1, буква ж) ЕО и член 10, втора алинея ЕО не допуска национално законодателство като Закона от 15 април 1958 г., което забранява на всички лица и на лицата, предоставящи дентални услуги в рамките на упражняването на свободна професия или на работа в кабинет по дентална медицина, да правят каквато и да е реклама в областта на денталната медицина, доколкото такава забрана може да представлява засягане на свободната конкуренция.

19 Съгласно постоянната съдебна практика, въпреки че членове 81 ЕО и 82 ЕО сами по себе си засягат единствено поведението на предприятията и не се отнасят за законови или подзаконови мерки на държавите-членки, тези членове във връзка с член 10 ЕО, който установява задължение за сътрудничество, все пак задължават държавите-членки да не приемат или запазват в сила мерки, дори от законов или подзаконов характер, които могат да премахнат полезното действие на правилата на конкуренцията, приложими за предприятията (вж. Решение от 5 декември 2006 г. по дело Cipolla и др., C-94/04 и C-202/04, Recueil, стр. I-11421, точка 46).

20 Съдът е приел, че е налице нарушение на членове 10 ЕО и 81 ЕО, когато държава-членка налага или благоприятства приемането на споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, противоречащи на член 81 ЕО, или подпомага действието на такива споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, или лишава собствената си правна уредба от държавния ѝ характер, като предоставя на частни оператори отговорността по вземане на решения за намеса от икономически интерес (вж. Решение по дело Cipolla и др., посочено по-горе, точка 47).

21 Следва да се посочи обаче, че закон като Закона от 15 април 1958 г., доколкото забранява на лицата, предоставящи дентални услуги, да правят реклама, не спада към никоя от хипотезите на прилагане на член 10 ЕО във връзка с член 81 ЕО.

22 В действителност, както посочва генералният адвокат в точка 71 от заключението си, в делото по главното производство няма доказателства, че Законът от 15 април 1958 г. благоприятства, подпомага или урежда споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики. Още повече че от акта за препращане не следва, че разглежданата законова разпоредба е лишена от държавния ѝ характер, поради това че въпросната държава-членка е предоставила на частни оператори отговорността по вземане на решения за намеса от икономически интерес.

23 На последно място, дори да се предположи, че като собственик на дентална клиника г-н Doulamis може да бъде квалифициран като „предприятие“ по смисъла на член 81 ЕО, както е тълкуван от Съда (вж. в този смисъл решение от 23 април 1991 г. по дело Höfner и Elser, C-41/90, Recueil, стр. I-1979, точка 21), от акта за препращане не следва, че в настоящия случай се разглеждат каквито и да е споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия или съгласувани практики, които могат да засегнат търговията между държавите-членки и които имат за своя цел или резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на общия пазар.

24 Следователно на поставения въпрос трябва да се отговори в смисъл, че член 81 ЕО във връзка с член 3, параграф 1, буква ж) ЕО и член 10, втора алинея ЕО

допуска национално законодателство като Закона от 15 април 1958 г., което забранява на всички лица и на лицата, предоставящи дентални услуги в рамките на упражняването на свободна професия или на работа в кабинет по дентална медицина, да правят каквато и да е реклама в областта на денталната медицина.

По съдебните разноски

25 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 81 ЕО във връзка с член 3, параграф 1, буква ж) ЕО и член 10, втора алинея ЕО допуска национално законодателство като Закона за рекламата в областта на денталната медицина от 15 април 1958 г., което забранява на всички лица и на лицата, предоставящи дентални услуги в рамките на упражняването на свободна професия или на работа в кабинет по дентална медицина, да правят каквато и да е реклама в областта на денталната медицина.

Подписи